

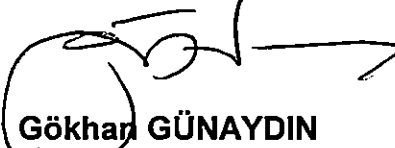
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

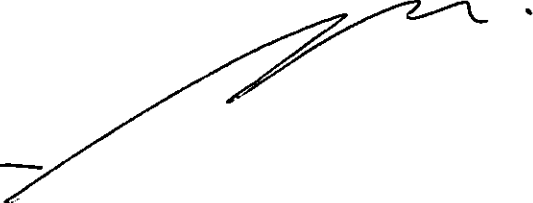
Anayasa'nın Başlangıç bölümünde "...Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu;..." vurgulanmış; 5'inci maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri arasında "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak" sayılmıştır. Yine 17'nci maddesinde herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu hüküm altına alınmıştır.

Ne var ki Anayasa'nın 10'uncu maddesinin hilafına; Anayasa'nın söz konusu amir hükmünün gerekleri kadın ve erkek yurttaşlarımız bakımından maddi ve şekli anlamda olmak üzere eşit biçimde temin edilememiştir.

Kadınlar lehine pozitif ayrımcılık yapılması gerekirken; mevcut siyasal iktidarın kadın haklarının özüne dokunan gerek normatif düzenlemelerin gerekse uygulamaların ortaya konulabilmesi adına Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Burcu KÖKSAL
Afyonkarahisar Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Ali Mahir BAŞARIR
Mersin Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Kadın ve erkek bireyler arasındaki eşitsizlik her geçen gün artmaktadır. Söz gelimi kadınların giyimine, çalışmasına, üç aydan fazla nafakanın haram olduğuna dair eşitlik karşıtlığını besleyen söylemler kamuoyu nezdinde yetkili merciler tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Benzer biçimde kadın cinayetlerinin cinskırım boyutlarına varmasında bu eşitlik karşıtı söylem ve politikaların etkisi bulunmaktadır. Yine toplumsal cinsiyet eşitliği sözcükleri eylem planlarından ilgili mevzuattan çıkarılmakta; BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)'nden hukuka aykırı biçimde çekinilmekte; 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun tartışmaya açılmaktadır. Halbuki bu ve benzeri durumların ortaya çıkardığı vehamet, sivil toplum bilhassa kadın örgütleri tarafından ortaya konulmaktadır. Söz gelimi şu sorulara yanıt beklenmektedir:

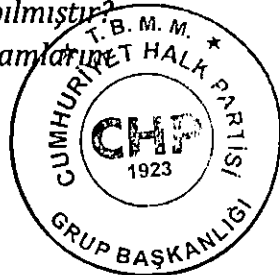
“

- *İstanbul Sözleşmesi'nden imzanın çekilmesinden bu yana, kaç kadın, kim tarafından, nerede, hangi bahane ile ne şekilde öldürülmüştür? Öldürülen bu kadınların failleri kimdir, eşleri, erkek arkadaşları, babaları, erkek kardeşleri ya da oğulları mı? Öldürülen kadınların çocuğu var mıdır? Öldürülen kadınlar 6284 sayılı Kanun'dan faydalanmak için başvurmuş mudur? Erkekler tarafından öldürülen kadınların kaç önlleyici ve koruyucu tedbir kararları için başvurmuştur? Karakol, adliye, kamu makamlarına başvuruları olmasına rağmen kadınlar için etkili koruma sağlamayan kolluk ve yargı mensupları hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır? Devletin bu konuda aldığı önleyici tedbirler dahil tüm tedbirler nelerdir?*
- *Kadın cinayeti verileri hangi kamu kurumu tarafından hangi kriterlere göre tutulmakta, hangi vakalar kadın cinayeti olarak kabul edilmektedir? Veriler neden kamuoyuyla paylaşılmamaktadır? Kadın cinayetlerinin sayısı, fail-mağdur ilişkisi, öldürme şekli, nerede ve nasıl cinayet işlendiği, hangi bahanenin kullanıldığı, mağdurlara ve failere ilişkin demografik veriler, coğrafi yayılım gibi bilgiler olmaksızın ve bunlar bağımsız kadın örgütleri ve kamuoyuyla paylaşılmadan kadın cinayetlerinin nasıl ortadan kaldırılması düşünülmektedir?*
- *Her geçen gün artan intihar ya da kaza süsü verilmiş şüpheli kadın ölümleri hakkında bugüne kadar bir araştırma yapılmış mıdır? Bu ülkede neden sadece kadınlar sıklıkla yüksekten düşüp ölmektedir? Söz gelimi İstanbul'da bir plazanın on birinci katından bir stajyer avukatın şüpheli şekilde düştüğü basına yansımıştır. Başta yüksekten düşme veya yüksekten atılarak intihar olarak kayda geçmiş olanlar olmak üzere; intihar, kaza, zehirlenme, doğal ölüm görünümlü tüm şüpheli kadın ölümlerinin etkin şekilde soruşturulması için şimdiye dek alınmış bir önlem bulunmakta mıdır?*
- *Ekonomik ve siyasal olarak nüfuzlu kişilerin ve başta kolluk olmak üzere kamu görevlilerinin dahil olduğu, göz yumduğu veya doğrudan fail olduğu cinsel saldırı, kadınlara karşı şiddet ve cinayet iddialarının üzerinin kapatılmaması, olayların aydınlığa kavuşturulması, faillerin ve soruşturmaların kapatılmasında*

olanların cezalandırılmaları için ne tür önlemler alınmıştır? Söz gelimi Yeldana Kaharman, Nadira Kadirova, İpek Er'e yönelik olaylar açıklığa kavuşmamıştır.

- Fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik şiddetle ilgili acil bir eylem planı oluşturulmuş mudur? Kadına karşı her türlü şiddeti kapsayan 7/24 ücretsiz çalışacak etkin bir Alo Şiddet Hattı oluşturulması; her semtte kadın danışma merkezleri, her 100 bin nüfusa en az bir sığınak, her 200 bin nüfusa en az bir cinsel şiddet kriz merkezi açılması; şiddet mağdurlarına yönelik tıbbi, psikolojik ve hukuki danışmanlık hizmetleri verilmesi; barınma, iş bulma, kreş ve maddi yardım gibi desteklerin sağlanmasını da içeren bir ulusal mücadele ağı oluşturulması konusunda herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Şiddete uğrayan kadınların bağımsız bir yaşam kurmak için ihtiyaç duyduğu barınma, eğitim, sağlık, istihdam olanaklarının sağlanması; göçmen kadın ve çocuklara yönelik şiddeti önleme ve şiddete karşı korumada ayrımcılık yapılmaması; hukuksuz şekilde imzanın çekildiği; ama Anayasa madde 90 ve 6251 sayılı onay yasası gereği içeriği yasa olarak yürürlükte olan İstanbul Sözleşmesi'nin ve 6284 sayılı Kanun'un eksiksiz uygulanması konularında ne yapılmaktadır?
- Başta kadına karşı şiddeti işkence/eziyet olarak kabul eden 96'ncı maddesi olmak üzere Türk Ceza Kanunu'nun ve belediyelere sığınak açma zorunluluğu getiren Belediyeler Kanunu'nun etkin bir biçimde uygulanması için yapılan bir çalışma bulunmakta mıdır? Kanunen yükümlü olduğu halde sığınak açmayan belediyeler için ne yapılması düşünülmektedir? Kadın erkek eşitliğini sağlamaya, kadına karşı şiddeti önlemeye yönelik mevzuatın ve bu amaca uygun politikaların hayata geçmesi için ne beklenmektedir?
- Türkiye'de H.K.G. gibi çocuk yaşta ve zorla evlendirilen kaç çocuk olduğuna; cinsel istismar da dahil kaç çocuğun taraf olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde tanımlanan istismar türlerine maruz kaldığına; bu duruma göz yuman ailelere ve görevini gereği gibi yerine getirmeyen başta Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı personeli olmak üzere kamu görevlilerine dair başlatılan idari, yasal tüm işlemlere; bu çocukların şu an hangi şartlarda yaşadığına; bu konuda alınması gereken önlemlere dair yapılmış bir çalışma, alınmış bir tedbir mevcut mudur? Avrupa Konseyi'nin Çocukların Cinsel Suistimal ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi) 10 Eylül 2011 tarihinden itibaren taraf olmamıza rağmen neden etkin şekilde uygulanmamaktadır? Lanzarote Sözleşmesi'nde yer alan, devletin yükümlülükleri ile ilgili ne yapılması planlanmaktadır?
- Karma eğitime karşı olduğunu söyleyen ve "kız okulları" gibi cinsiyetçi, ayrımcı ve laiklik karşıtı görüşlerini dile getiren Milli Eğitim Bakanı'nın başında olduğu Bakanlık tarafından, 4+4+4 kesintili eğitim sistemine geçildikten sonra okuldan uzaklaştırılan ve çocuk yaşta zorla evlendirilen kız çocukları için ne yapılmıştır? Okuldan alınan kız çocukları şimdi nerede ve hangi şartlarda yaşamaktadırlar? Sürdürmektedir?

- *Adalet Bakanı'nın 16 Ağustos 2023 tarihli, "Özellikle Aile Hukuku konusunda geniş bir çalışmamız var. Bilim Komisyonumuz şu anda çalışıyor. Aile Hukukunu toptan ele alacak bir düzenlememiz söz konusu olacak" açıklamasında bahsi geçen Bilim Kurulu hangi yasal çerçevede, kim tarafından, hangi tarihte oluşturulmuştur? Söz konusu Bilim Kurulu'nda kimler yer almaktadır? Şimdiye kadar neler yapmışlardır?*
- *Adalet Bakanı'nın 31 Ağustos 2023 tarihli "Aile Hukukunu sil baştan ele alacağız" açıklaması ne anlama gelmektedir? Devrim Kanunlarından olan ve kadınların yüzyıllardır vermiş olduğu mücadelelerle bugünkü halini almış olan Medeni Yasa'yı mı değiştirmek istiyorsunuz? Eşitlik İçin Kadın Platformu'nun da haklı olarak sorduğu gibi, "Eşitlikçi aile modeli ve laikliği esas alan Medeni Yasa yok etmeye mi çalışılıyor?" Medeni Yasa, kadın erkek eşitliğinin düzenlendiği, kadınların boşanma, nafaka, velayet, miras ve evlilikteki mallarına ilişkin birçok hakkını güvence altına alan bir kanundur. "Medeni Yasa'yı sil baştan değiştireceğiz" ifadesi ne anlama gelmektedir?*
- *Kadınların nafaka hakkı karşıtı söylemler her yasama döneminde gündeme getirilmektedir. "1 gün evli kaldı, ömür boyu nafaka ödüyor" türü manipülatif söylemlerle kadınların kazanılmış hakkı ellerinden alınmaya, mağdurun yeri değiştirilerek sahte erkek mağdurlar yaratılmaya çalışılmaktadır. Eşitlik İçin Kadın Platformu'nun (EŞİK) da sorduğu gibi; 1 gün evli kalıp onlarca yıl nafaka ödeyen kaç erkek olduğuna, söz konusu dosyaların numaralarına, ödedikleri nafaka miktarına, nafakanın kadına mı yoksa çocuğa mı ödendiğine dair bir veri mevcut mudur? Mevcut ise neden ısrarla kamuoyuyla paylaşılmamaktadır? Mevcut değilse en yüksek sorumlu makamlardan yapılan bu açıklamaların devam ettirilmesinin amacı nedir? Bu açıklamalar sonrasında ödenmeyen nafaka miktarlarında artış olmuş mudur? Kadınların ekonomik açıdan erkeklere bağımlı olmaması için kadınların istihdama katılımını sağlayacak nasıl çalışmalar yapılmıştır? Kadın yoksulluğuna dair çalışmalar nelerdir? Türkiye'deki kreş sayıları ve kapasiteleri nelerdir ve artırılması için yapılan bir çalışma mevcut mudur? Babaların da çocuk bakımına eşit katılımını sağlama konusunda bakanlıklar tarafından hangi çalışmalar yürütülmektedir?*
- *Boşanma davalarının hızlandırılacağı söylemi ile, mali durum ve kusur araştırması yapılmaksızın yazılı usul ile (dilekçe üzerine) boşanma sistemi getirilmek istenmektedir. Bu tür bir hızlı boşanma, erkekler için tek taraflı bir "boş ol" sistemi değil midir? Milyonlarca kadın ve çocuğun nafaka bağlanmadan aile konutundan atılması, yokluğa ve yoksulluğa mahkûm edilmesi anlamına gelmemekte midir? Ağır işleyen adalet sisteminin çözümü, yargı sisteminin iyileştirilmesi midir yoksa yargıdaki eksiklik ve yetersizlikleri kadın haklarını budamak için bir bahane olarak görmek midir?"*

Anılan sorular, kadın haklarının uygulamada temin edilemeyişinin çeşitli yönlerini göstermektedir. Bu sorulara konu sorunların tespiti ve çözümü için Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

